

2. XIX
61 - 44
y°

DO WŁOŚCIAN POLSKICH.

NAUKA

O URZĄDZENIU KOS I PIK DO OBRONY KU UŻYTKOWI OBYWATELI, GOSPODARZY, KOWALI I T. D. DO DRUKU PODANA. —

W WARSZAWIE,

W Drukarni Stereotypowej, przy ulicy Królewskiej,
w Pałacu Dembowskich N. 1065.

1830.

U.R. 2694

DO KASJAN POLSKICH

NAUKA

WYDAJENIE KOS I KIL DO OBRONT KU NIEKROMI ORIVA-

TEMA GOSPODARSTWA KOWALIA I T. D. DO DRUKU PODATA.

W WARSZAWIE

W DOKŁADNIEJ WYKŁADNICY, PRZY ULICY KRAKOWSKIEJ

W KRAJACH DOKŁADNICY K. 1881

1881

Est. t. 3 s. 216 "nauka"

WŁOŚCIANIE POLSCY!

Wzywa was Ojczyzna abyście dla dzwignienia jęj do broni jak za czasów Kościuszki stawali. Już dosyć długo cierpieliście pod batem Moskali. Wybiła teraz godzina zbawienia. Do broni bracia! do broni! Niech Kosa w waszym ręku i topor, zamieni się w oręż zwycięzki. Niech pozna Moskal zuchwały iż Polski Włościanin umie kochać Ojczyznę. Czy pamiętacie czegoście pod Kościuszką dokazali? Rozpędziliście wtenczas sami Wojska nieprzyjacielskie. I teraz będziemy was witać pogromcami naszych wrogów. Spieszcie do szeregów pod chorągwie narodowe. Zapiszcie się między obrońcami kraju. Niech wasze dziatki i żony wiedzą że dla nich walczyacie; niech do Boga za sprawą narodu modły swe podnoszą; a wy bracia do Kos na Moskali. Niech żyje nasza Polska.

**OPISANIE SPOSOBU JAKIM KAZDY KOWAL
MOZE KOSY OD TRAWY I SIECZKI TAK
URZĄDZIĆ AZEBY W CZASIE NIEBESPIE-
CZEŃSTWA KRAJOWEGO DO OBRONY,
A W CZASIE POKOJU DO GOSPODARSTWA
BRANE BYĆ MOGŁY.**

Kosa zwyczajna do sieczenia trawy pod literą A. Chcąc ję użyć przeciw nieprzyjacielowi, należy ją uzbroić tym sposobem:

I. Zakrzywienie u kosi zwyczajnej, przy piętce będącej pod literą A. powinno być w ogniu przez kowala na sterc wyprostowane, z dwoma dziurkami na nity podług litery B. do której używa się drzewiec długości łokci 4. a najgrubszy do dwóch cali. Ta Kosa wsadza się wyprostowanym ogonkiem, czyli piętka na koniec drzewca, w szparę podług długości ogonka do tego wyrobioną podług litery C. której koniec żelazną

obrączką wzmacnia się, i dwoma nitami nituje się, pierwszy przez ryfkę i drzewiec na wylot, a drugi po niżej ryfki przez samo tylko drzewo. Koniec drzewca na którym Kosa osadzona, dwoma prętami żelaznymi z dwóch stron: to jest, jeden od grzbietu a drugi od ostrza kosi obity być powinien, a to dla ochrony w przypadku odcięcia pałasza podług litery D. Prócz tego kosa powinna być tak mocno osadzona i zanitowana, aby się przy najzamaszystszym cięciu nie chwiała, ani obruszyła na drzewcu. W czasie zaś pokoju wyimuje się nazad kosa z drzewca, zagina się na powrót piętke i na ten sam kij może być znowu do użycia w gospodarstwie osadzona.

2. Kosy zwyczajne od rznięcia sieczki pod literą E. Nro 1. chcąc przysposobić do obrony tym sposobem osadzać należy. Ta kosa ponieważ ma ogonek już gotowy wyprostowany z dziurkami do nitów, potrzebuje tylko pierścienia czyli rywki. Sposób zaś osadzania w drzewiec zupełnie ten sam jak wyżej, dla kos trawnych był opisany. Koniec zaś drugi téj kosi czyli rękojeść, że jest skrzywiony. takowe zakrzywienie powinno być w ogniu przez kowala wyprostowane i nakształt spisy z dwóch stron rozklepane i zaostrome podług litery F. Nro 2.

Taż kosa w czasie pokoju po zagięciu nazad rękojeści z największą łatwością do pierwiastkowego swego może służyć użycia.

O PIKACH JAK ROBIONE BYĆ MAJĄ.

Piki dla piechoty powinny być nie co grubsze i cięższe od kawalerzystkich, tak w żelascu, jako i w drzewcu, dla większego rażenia nieprzyjaciela w ataku szturmowym. Żelasco same czyli spica ma mieć 12. cali długości, to jest: sam tulój czyli trzonek, gdzie się drzewiec wzmacnia 5. cali; a ostrze 7. cali, podług litery H; szerokość zaś ostrza 2. i pół cali. Znajdujący się z jednej strony przy tulejce ogonek płaski, na dwie czwarte łokcia długi, powinien być razem złączony, i dla dobrego umocnienia spisy na drzewcu, trzema ćwieczkami przybity; z drugiej strony żelasca, na przeciw ogonka, przybija się pręcik téj samej szerokości i długości, jak dopiero opisany ogonek, wsadzając go jednym końcem pod tulój i przybijając ćwieczkami dla ochrony piki; okowywa się w żelaźo nie ostre dla zachowania równowagi w trzymaniu i łatwiejszego utkwienia piki w ziemię w czasie odpoczynku. Pika dla jazdy powinna być lżejsza, przeto zachowując tęż samą długość ostrza z tulejem, daje się 1 i pół cali

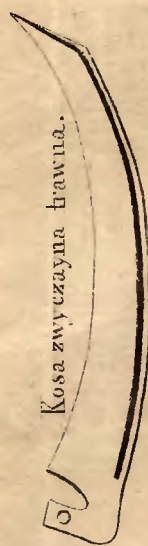
szérokości żelasca, a pół cala grubości w środku ostrza. Drzewiec grubości powinien mieć 1. i pół cala a długości 4. łokci i pół.

Drzewiec od piki podobnie jak od kosa powinien być okuty w podłuż dwoma prętami żelaznemi, a to dla ochrony od cięcia pałasza.

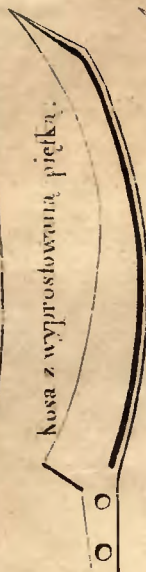
WZORY KOS.

WZORY PIK.

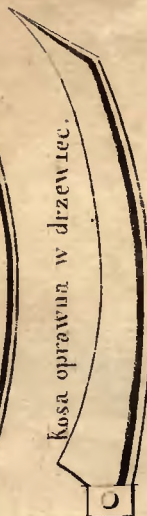
Kosa zwyczajna trawna.

A

kosa z wyprostowaną piętą.

B

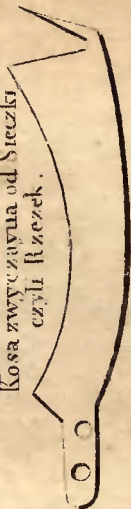

kosa oprawna w drzewiec.

D

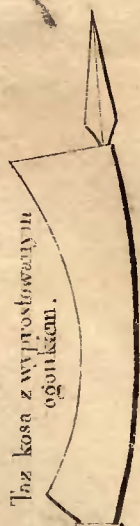

C

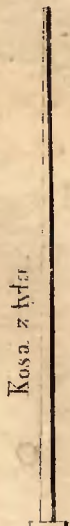
Kosa zwyczajna od Siezki
czyli Rzezek.

E

Taz kosa z wyprostowanym
ogonkiem.

F

Kosa z huta.

G

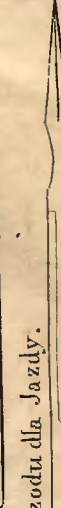
Pika z przodu dla Piechoty.

H

Pika z boku.

J

Pika z przodu dla Jazdy.

K

Taz Pika z boku.

L

